

Fundacja Krzyżowa

Akademia
Ewangelicka w
Berlin

BUNDESSTIFTUNG
AUFARBEITUNG

Federalna Fundacja ds
Badania Dyktatury SED

Ośrodek Pamięć i
Przyszłość

Fundacja Pamięć,
Odpowiedzialność Przyszłość

19 Seminarium Miejsc Pamięci Europy Wschodniej i Zachodniej w Krzyżowej

30 marca - 02 kwietnia 2022 r., Międzynarodowy Dom Spotkań Krzyżowa

Pamiętać - Opowiadać - Przekazywać dalej

Świadkowie czasu w pracy miejsc pamięci.

Od dziesięcioleci historia XX wieku nie jest już opowiadana wyłącznie poprzez decyzje polityczne, zdecydowane działania wojenne czy "wielkie postacie historyczne". Nauczanie historii w dialogu ze świadkami czasu jest szczególnie atrakcyjne dla szerokiej publiczności. Relacje ocalałych z Holocaustu lub ofiar dyktatur komunistycznych zachowują indywidualne doświadczenia i przekazują codzienne wspomnienia i emocje. W pracach w miejscach pamięci w Europie Wschodniej i Zachodniej poszczególne wspomnienia są dokumentowane i wykorzystywane do edukacji historycznej i politycznej. To właśnie w tym kontekście temat współczesnego świadectwa jest często kwestionowany.

Zdając sobie sprawę, że współcześni świadkowie Holocaustu i II wojny światowej mogą opowiadać już tylko przez ograniczony czas, chcemy zwrócić uwagę na wyczerpywanie się tej formy świadectwa. Miejsca pamięci dyktatur komunistycznych będą musiały w przyszłości zmierzyć się z podobnymi pytaniami. Dlatego właśnie chcemy, aby wszyscy podjęli ten dialog. Będziemy rozmawiać z pracownikami muzeów, twórcami projektów dotyczących współczesnego świadectwa i wystaw historycznych z całej Europy o zdobywaniu wiedzy, ograniczeniach i przyszłości współczesnej pracy ze świadkami, o specyfice narodowej i wspólnym transgranicznym podejściu do przeszłości.

Seminarium Miejsca Pamięci w Krzyżowej jest skierowane do pracowników i pracowniczek miejsc pamięci, muzeów, ośrodków edukacyjnych, organizacji praw człowieka lub projektów angażujących świadków historii. Celem seminarium jest wzajemne poznawanie się, a także wymiana wiedzy i doświadczeń.

Zapraszamy do dyskusji na temat narodowych i regionalnych narracji historycznych oraz ich wpływu na postrzeganie historii XX wieku. Mamy nadzieję, że poprzez wolną wymianę poglądów między uczestnikami z różnych państw, uda nam się przyczynić do głębszego wzajemnego zrozumienia oraz pojednania w Europie.

Seminarium Miejsca Pamięci ma długą tradycję i cieszymy się, że nadal możemy zapraszać do dyskusji na temat postrzegania historii i pamięci oraz sposobów przedstawiania historii i przeszłości w państwach Europy Wschodniej i Zachodniej. Seminarium jest mocno ukierunkowane na praktykę i nie jest konferencją naukową. Kładziemy duży nacisk na nieformalną wymianę – otwarta dyskusja i zachęta do refleksji są cechami charakterystycznymi Seminarium Miejsca Pamięci w Krzyżowej.

Podczas całego spotkania będzie realizowane tłumaczenie symultaniczne na języki: niemiecki, angielski, polski oraz rosyjski.

Program

Środa, 30 marca 2022 r.

do 18:00	Przyjazd i rejestracja
18.00 – 19.00	Kolacja
19.00 – 19.30	Powitanie i wprowadzenie przez organizatorów
19.30 – 20.00	Interaktywne przedstawianie się uczestników (prezentacje turbo I)
wieczorem	czas wolny na dyskusje

Czwartek, 31 marca 2022 r.

09.00 – 09.45	Interaktywne przedstawianie się uczestników (prezentacje turbo II)
09.45 – 11.45	Wprowadzenie i dyskusja: Aktualne perspektywy pracy ze świadkami czasu. Dwie perspektywy Prof. Dr. Kaja Kaźmierska (Uniwersytet Łódź, Polska) Prof. Dr. Martin Sabrow (Centrum Badań nad Historią Współczesną im. Leibniza, Poczdam, Niemcy)
11.45 – 12:30	Interaktywne przedstawianie się uczestników (prezentacje turbo III)
12.30 – 13.30	Obiad
13.30 – 15.30	Odchodzi pokolenie świadków Gabrielle Perissi (Mémorial de l'internement et de la déportation – Camp de Royallieu, Compiègne, Francja): Rola drugiego pokolenia ocalałych w pracy poświęconej pamięci Karen Jungblut (Shoa Foundation, USA/Niemcy) oraz dr Sylvia Asmus (Niemiecka Biblioteka Narodowa, Frankfurt nad Menem, Niemcy): Wymiary świadectwa czasu
15.30 – 16.00	Przerwa kawowa
16.00 – 17.30	Świadkowie czasu: dokumentacja w archiwach Christa Zwilling-Seidenstücker (Arolsen Archives, Niemcy): Otwarte archiwum online i projekt #stolenmemory Maria Janoušková (Post Bellum, Czechy): Świadkowie czasu XX wieku w internecie Dr. Natalia Timofeva (Uniwersytet w Woroneżu, Rosja): Platforma edukacyjna do edukacji historycznej na temat pracy przymusowej

17.30 – 18.30	Wszyscy uczestnicy: Nasze świadectwo - to, co dzieje się na naszych oczach. Martin Ocknecht (Post Bellum, Czechy): Działalność Post Bellum na Ukrainie i dla Ukrainy
19:00	Kolacja
wieczorem	czas wolny na rozmowy

Piątek, 1 kwietnia 2022 r.

09.00 – 11.00	Praca edukacyjna ze świadkami czasu Friederike Kenneweg (Litauen/Niemcy): "Ale niebo - wspaniałe". Pamięć o Dali Grinkevičiūtė Marek Szajda (Ośrodek Pamięć i przyszłość, Polska): Projekty z świadkami czasu w „Zajezdnia” Katharina Hochmuth (Bundesstiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur, Berlin): Organizowanie spotkań z świadkami czasu: Biuro świadków czasu.
11.00 – 11.30	Przerwa kawowa
11.30 – 13.30	Sztuka i świadectwa czasu Jochen Voigt (Miejsce Pamięci „Andreasstraße”, Erfurt, Niemcy): " Precz z Hitlerem!" - Pośrednictwo historyczne w komiksie Joanna Zętar (Centrum „Brama Grodzka – Teatr NN”, Lublin, Polska): Pamięć o żydowskiej historii Lublina w teatrze
13.30 – 14.30	Obiad
15.00 – 18:00	Wojna i rządy autorytarne - Co się dzieje na naszych oczach i jak możemy na to zareagować: Impulsy i dyskusja Nataliya Haidamaka und Yuliia Ilnytska , obecnie gości Fundacji „Krzyżowa” Emil Majuk , (Centrum „Brama Grodzka – Teatr NN”, Lublin, Polska)
18:30	Kolacja

BUNDESSTIFTUNG
AUFARBEITUNG

Sobota, 2 kwietnia 2022 r.

9.00 – 11.00

Forum edukacji historyczno-politycznej

Patrick Weißig (Warsztat sieciowy Historia współczesna i społeczeństwo obywatelskie – Hillersche Villa, Niemcy/Czechy) Projekty z świadkami czasu w trójkącie granicznym Niemcy-Polska-Republika Czeska

11.00 – 12.00

Ewaluacja i pożegnanie

12.00

Odjazd